

Dones disruptives

Arpilleres en acció

FUNDACIÓ ATENEU SANT ROC

www.fundacioateneusantroc.org

Disruptiva:

que produeix un trencament sobtat
que genera un canvi molt important i determinant

Al llarg de la història, molts homes i dones han estat disruptius en el seu temps. Es van atrevir a trencar motlles, a enfrontar-se al seu entorn per aconseguir canviar el que consideraven injust. Encara avui, molts homes i moltes dones continuen la seva lluita disruptiva, intentant transformar, oferint alternatives que millorin la vida de tots i totes.

Preparar aquesta exposició ens ha fet llegir i investigar sobre aspectes com l'apoderament, els drets civils, la formació i l'aprenentatge, el cos de la dona, la igualtat i l'equilibri... i descobrir dones disruptives en diferents moments de la història. Algunes conegudes i reconegudes mundialment. D'altres en l'anonimat.

Però no vol ser una exposició tancada sinó un punt de partida per descobrir altres dones trencadores, transformadores, apoderades... DISRUPTIVES.

En el dia a dia de la nostra societat, moltes dones fan petits trencaments que transformen el seu entorn. Companyes de feina, mares, mestres, amigues, veïnes, àvies... que són disruptives a la família, a la feina, a les associacions... Dones que en l'anonimat però amb pas ferm, creen consciència al seu voltant, un treball constant que cal fer visible per avançar cap a un món més just i solidari.

Et convidem a explicar la teva història,
la de la teva àvia, mare, germana, amiga...

Apoderament social

Les societats patriarcales es basen en una ideologia que perpetua la dominació masculina i la desigualtat social. La presa de consciència de nenes i dones d'aquesta discriminació i subordinació suposa un desafiament a aquesta ideologia i el pas previ per transformar les estructures que la sostenen.

Prendre consciència és el primer pas en el procés d'apoderament de les dones cap a la superació de la desigualtat per adquirir confiança en elles mateixes, per tenir autonomia sobre les nostres vides i escapar del control dels rols que ens imposa la societat.

Tenim bons exemples com el de **la Passionària** i la seva lluita sindicalista, o les dones que al **Regne Unit** i a **Libèria**, s'apoderen i perseveren en la reivindicació de la justícia, el desarmament i la pau.

Coneixes alguna dona
apoderada, quines accions fa...

¡No pasarán!

Antonia Amador

De petita l'escoltava a Ràdio Pirenaica, les idees que sentia em van impactar i han continuat presents al llarg de la meva vida.

Destaco la força de **Dolores Ibárruri** per enfrontar-se a una societat d'homes.

Filla de miner. La seva il·lusió era ser mestra però no va poder ser i va estudiar tall i confecció. Dona implicada amb la classe obrera en la lluita minera. Mare, va tenir 6 fills.

Política, el 1921 es va afiliar al partit comunista. El 1936 és elegida diputada per Astúries i davant l'alçament militar fa una crida obrera al crit de "NO PASARÁN"

Exiliada. Després de la Guerra civil espanyola s'exilia a la URSS i torna dos anys després de la mort del dictador Francisco Franco.

Sens dubte, la Passionària: filla, dona, mare, política i exiliada, és imatge on reflectir-se.

No a les armes!

Anita Ramonet

Vaig decidir fer aquesta arpillera perquè em va impactar molt veure una cadena humana de dones de 23 quilòmetres en contra de la instal·lació d'armes nuclears. Sembla mentida que en el segle en què vivim existeixin governs que permetin tenir una base de míssils de creuer.

Les dones del campament pacifista de Greenham Common van patir moltes nits de fred i pluja per aconseguir un món millor. El campament va començar el 1981.

L'any 82, 250 dones van bloquejar la base i 34 d'elles van ser arres-

tades; al desembre d'aquest any van arribar a concentrar-se 30.000 dones al voltant de la base.

El que van aconseguir és ser reconegudes en molts llocs de Gran Bretanya i Europa quan el 1983 van concentrar-se 70.000 manifestants formant una cadena de 23 km.

Però com sempre que la lluita és contra els poderosos, no van aconseguir res. Fins al 2000 que va acabar la guerra freda no es va desmantellar la base i en l'actualitat molts països mantenen les armes nuclears.

La pau té veu de dona

Roser Corbera

Aquesta arpillera es basa en la descoberta d'un país, un conflicte, un moviment femení, tres líders i una esperança de pau.

La meva primera descoberta és l'**Annie Nushann** i les seves cabanes de la pau, uns magnífics refugis per a dones, oasis de resolució de conflictes, treball comunitari, formació i apoderament. Genial!

Però perquè sorgeixen aquestes cabanes? Inseguretat? Guerra? En 2002, Libèria és un infern on es cremen po-

blats, es violen dones i recluten nens per lluitar. Davant d'aquesta terrible situació, **Leymah Gbowee** fa una crida a la mobilització pacífica, les dones es manifesten per exigir: Volem la pau ara!

Al 2005 **Ellen Johnson Sirleaf** és elegida democràticament presidenta de la nació. Nobel!

La meva arpillera és un homenatge a aquestes dones disruptives que amb valentia i perseverança poden veure lluir el sol. La pau té veu de dona!

Ausències-presències

Ana Zlatkes

La junta militar dirigida pel tinent general Jorge Rafael Videla va prendre el poder a l'Argentina el 1976 i va provocar una onada de violacions de drets humans, desaparicions forçoses i detencions il·legals.

Es van cometre 9.000 casos de desaparicions forçades i altres violacions dels drets humans. Aproximadament el 30% de les víctimes van ser dones amb fills menors de 15.

Moltes dones embarrassades van morir als centres de detenció i els seus bebès van ser adoptats il·legalment per famílies militars o afins al règim.

Davant aquests fets, al 1977 van sorgir les “Abuelas de la Plaza de Mayo”, una organització dedicada a reivindicar i investigar les desaparicions dels seus fills i nets.

Aquí, l'Ana capta l'angoixa i la determinació d'aquestes àvies, que cada dijous durant més de quaranta anys s'han manifestat davant els edificis del govern, protestant per la desaparició dels seus éssers estimats, tot denun-

ciant les accions de la junta militar i exigint respostes. Les puntades blanques en forma circular marquen el seu recorregut setmanal, i fa que el seu caminar no acabi mai.

Drets civils

Els drets de la dona fan referència a la distinció dels drets que es reconeixen o bé es concedeixen a les dones i nenes en diferents societats del planeta.

Mentre que en alguns llocs aquests drets estan institucionalitzats o amb el suport de lleis, costums locals i comportament social, en altres zones no es fa el mateix tracte, arribant a reprimir, ignorar o fins i tot negar en contraposició amb els drets admesos als homes i nens.

Els temes que sovint s'associen amb els drets de la dona són: dret a la integritat, al control del propi cos, dret al sufragi, dret a ocupar càrrecs públics, dret al treball, dret a una remuneració justa i igualitària, dret a posseir pro-

pietats, dret a l'educació, dret a servir en l'exèrcit, dret a signar contractes legals, i drets matrimonials i parentals.

En aquest apartat situem les **treballadores de Cotton Textile Factory** que van anar a la vaga per reivindicar igualtat de sou i conciliació familiar. I també la **Rosa Parks** que va fer un pas més enllà, ja que davant diversos tipus de discriminació per ser dona i negra, va exigir la igualtat de drets per a tota la seva comunitat.

Quins són els drets que creus que més es vulneren al teu entorn, i al món...

El color no importa

Loli López

Vaig llegir la història de Rosa Parks i em va impactar la seva lluita pels drets civils.

Negra i dona, desobeeix la llei establerta. A l'any 1955, al sud dels EUA les persones negres patien la humiliació de no poder compartir els mateixos espais públics que les persones blanques: escoles, restaurants, sales d'espera... La segregació fins i tot arribava als banys que mostraven rètols

de NOMÉS BLANCS ! o directament NEGRES NO!

En un lloc de l'autobús, reservat per a blancs, ella no es va moure del seient. Sota les amenaces del conductor: "Faré que t'arrestin". Aquella nit va dormir al calabós, acusada de pertorbar l'ordre públic i pagant una multa de 14 dòlars.

A mesura que anava fent la meua arpillera, descobria una dona valenta.

8 de març

Paqui Báez

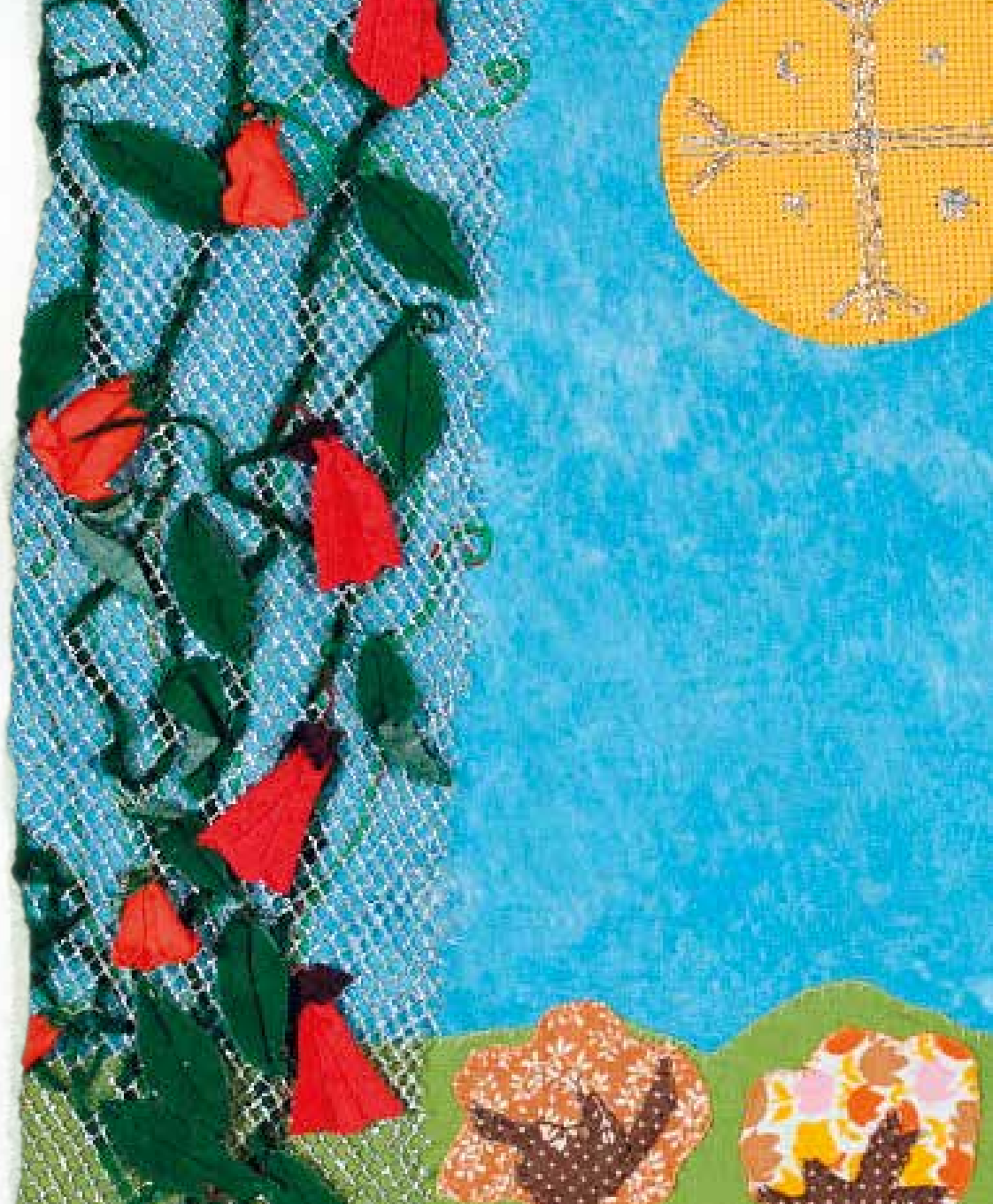
El 5 de març de 1908, 129 treballadores de la fàbrica Cotton Textile Factory a Nova York, van morir cremades en un incendi que es va atribuir a l'amo de la fàbrica.

Els propietaris de la fàbrica havien tancat a les treballadores per forçar-les a romandre en el treball i no unir-se a la vaga.

He escollit aquestes dones perquè vaig fer una obra de teatre sobre elles i em va impactar molt que gràcies a la seva lluita per un salari digne i una millor qualitat de vida, avui som més lliures.

He descobert que aquest cas tan trist i les seves morts van servir d'exemple per avançar en els nostres drets.

En memòria de Teresa Durán

Linda Adams

Es tracta d'una obra en memòria de la dona xilena Teresa Durán, que va morir l'any 2011. Antropòloga i experta en drets humans, la seva feina la va portar a centrar-se en la qüestió de la identitat del poble maputxe.

Linda, la teixidora, reflexiona així sobre l'elecció dels teixits utilitzats: "el teixit blau que he fet servir per al cel és un teixit que és el que es fa servir per embolicar flors. Em va encantar el clar color del cel blau que em va

fer pensar en el cel i que alhora, em va semblar apte per posar flors com a homenatge a la Teresa tot utilitzant un teixit que hauria sigut utilitzat per a embolicar-les".

Linda va triar la flor nacional anomenada copihue, que és una flor silvestre originària del territori maputxe.

Aquesta obra va ser un regal per la Roberta Bacic, companya de Teresa Durán.

Formació i Aprementatge

Saber llegir i escriure és un requisit imprescindible per poder desenvolupar-se i gaudir dels drets de ciutadania, és a dir, l'educació és una porta a la realització personal i al progrés col·lectiu. Però l'accés a l'educació al món és una assignatura pendent i l'analfabetisme genera una gran desigualtat.

Actualment al nostre país, el nombre de dones que estudia a la universitat és superior al d'homes, però no podem oblidar que a principis del segle XX l'accés de la dona a l'educació en igualtat de condicions estava barrat. Nois i noies estaven separats a l'escola i rebien una educació que responia a dos models diferents i l'accés de la dona a la universitat era ple d'obstacles, així com la possibilitat d'exercir després la professió.

Gràcies a l'empenta de persones com la **Francesca Bonnemaison** des de la seva posició burgesa o **Marie Curie** amb la seva brillant aportació a la ciència des de la igualtat, la lluita en favor dels drets de les dones i contra l'androcentrisme cultural, avui comencem a observar canvis encoratjadors.

És fonamental seguir treballant a les aules la promoció de la coeducació que potencia la igualtat real d'oportunitats i l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de sexe.

Saps a què juguen els nens
al pati... i les nenes...

Tota dona val més quan lletra aprèn

Mònica Moro

Vaig llegir i rellegir la història de la Francesca Bonnemaison, una dona de bona posició social a qui agradava cosir, fer obres de caritat, creient i amant de l'esport. Cap al 1900 ser una dona amb inquietuds, més enllà de casar-se i tenir fills no era cosa ben vista.

Vaig decidir “cosir” aquesta arpillera perquè la Francesca va ser una dona que sense fer massa soroll, sense cridar massa l'atenció i sense cap mena de violència va provocar un canvi que trencava definitivament amb el que havia succeït fins aleshores. En una societat on les classes socials estaven perfectament definides i no diguem el paper de la dona, la Francesca va ser una gran intraemprenedora “dins el sistema normalment establert”.

Posar en marxa la 1a biblioteca popular de la dona a Europa té mèrit, però obrir-la a totes les joves independentment de la seva classe social és molt més meritori i la cosa va funcionar, un espai exclusiu per a dones a on aprendre i créixer plegades va servir per a tenir noves perspectives de la vida en femení.

Repeteixo les seves paraules, “Tota dona val més quan lletra aprèn i avui encara m'atreveixo a afirmar que tota dona és més quan tot aprèn.

La meua dona disruptiva, la meua heroïna va ser capaç de trencar el sistema des de dins, sense opcions de tornar endarrere. Avui no en tenim cap dubte, la formació i l'aprenentatge ens faran lliures.

Des de la ciència a la llibertat

Mercè Monge

Sabia que Madame Curie era premi Nobel, sabia que era científica. Això sabia d'ella.

Enfrontar-me davant d'aquesta arpillera i plasmar amb fils i pedaços de roba la vida de la dona que acabava de descobrir, va ser tot un repte.

Què havia de valorar d'ella? La seva intel·ligència, la seva força, l'austeritat, la valentia...?

Vaig decidir reflectir els seus assoliments on es veu la seva intel·ligència, valor, força i valentia:

- La descoberta del Poloni (Po) i el Radi (Ra) en condicions precàries.

- Organitzar camionetes durant la primera guerra mundial per portar raigs X al front i salvar més d'un milió de vides.
- Ser la primera dona premiada amb un Nobel i l'única que en va rebre dos en diferents especialitats.
- Ser la primera dona que va fer de professora a la Universitat de París.

Tots aquests assoliments en un món... on les dones eren invisibles.

Us deixo una frase de Marie:

“Les mentides són molt difícils de matar, però una mentida que atribueix a un home el treball d'una dona, té més vides que un gat”.

Les trementinaires de Tuixent

Núria Bonavila

Les trementinaires eren unes dones que agafaven herbes a les altes muntanyes dels Prepirineus i Pirineus. Aquesta pràctica està datada des de mitjans del 1800 fins 1970, i era l'única manera d'obtenir medicines pels habitants de moltes poblacions aïllades.

Aquestes dones sempre anaven acompanyades per una nena a la que li ensenyaven l'ofici, cosa que estava molt bé. Però, ella volia? Sovint no tenien opció i es veien obligades a continuar l'ofici sense poder exercir el seu dret a decidir.

Cos i Dona

Tradicionalment, el cos de les dones ha estat objecte de regulació des de la religió, els costums, l'educació, la família, la medicina, l'art, la música, la televisió... Per a ser socialment acceptada sota aquest cos de dona s'han de complir uns esquemes culturals com els estètics, de comportament a l'espai públic i privat, en les relacions, en la sexualitat.

Ens trobem en societats patriarcals on els drets de les dones es vulneren amb normalitat, on la violència masclista pren forma i es manifesta de manera simbòlica a través del llenguatge o de la imatge, a través d'una **violència estructural** que reflecteix les injustícies i les desigualtats, o **violència**

directa, com el cas de danys físics, psíquics, sexuals i econòmics, tant en l'àmbit familiar com a l'espai públic amb la pràctica habitual i sistemàtica de feminicidis com a instrument de terrorisme, marcada per la impunitat.

En aquest apartat incidim en la violència física amb el testimoni **d'Asha Ismail**, activista en contra de la pràctica de la mutil·lació genital femenina i **Ana Orantes** assassinada per la seva parella. Fem una crida pel dret a la vida.

Coneixes casos de violència de gènere, des de micromasclismes fins a feminicidis...

No em tallis les ales

Manoli García

Si he triat la història d'Asha sobre l'ablació, és perquè em rebel·lo contra aquesta tradició que atempta contra llibertat i la salut de les dones.

Crec que és una excusa de l'home per tenir més sotmesa a la dona, privant-la de la seva llibertat sexual tan arrelada a la seva cultura... que fins i tot les mateixes dones sacrifiquen les seves filles malgrat el patiment viscut per elles mateixes.

El que destaco de la protagonista d'aquesta arpillera és la seva valentia i decisió per a no continuar amb aquesta tradició, negant-se a fer-li a la seva filla, amb el consegüent rebuig familiar i del seu poble, **lluitant perquè altres dones segueixin el seu exemple.**

Ni una més

Encarna Ortega

La meva arpillera és un homenatge a les dones maltractades especialment a Ana Orantes de Granada.

Aquesta dona, el 1997 va denunciar a la televisió els maltractaments que patia des de feia 40 anys per part del seu marit. A més, per ordre judicial estava obligada a continuar amb ell.

El marit, com a venjança la va lligar a una cadira a casa seva, la va ruixar amb gasolina, la va maltractar i la va cremar davant del seu fill de 14 anys, sense poder fer res per evitar-ho.

Després de 20 anys seguim igual, es maten les dones sense que els governs facin res per evitar-ho.

La maternitat d'Elna

Grup d'arpilleristes (Fundació Ateneu Sant Roc)

Els anys de transició democràtica a Espanya van deixar moltes històries de patiment, violació de drets humans i por, relegades a l'oblit.

Entre 1939 i 1944, la Maternitat d'Elna va acollir el naixement de prop de 600 nens/es procedents dels camps de refugiats del sud de França. Elisabeth

Eidenbenz, promotora i directora del centre, va donar resposta i esperança a dones embarassades que patien per la supervivència dels seus nadons en els camps. En mig de la indignitat i el menyspreu que vivien, Elna fou una "illa de pau en un oceà de destrucció" on dones de diferents procedències van compartir l'experiència de ser mares.

Igualtat i Equilibri

Res del que fem o diem en cada moment de la nostra vida és neutre: totes les nostres accions, pensaments i paraules tenen una lectura de gènere. Ja des d'abans del nostre naixement, tot el que escoltem, fem o veiem, està condicionant la nostra masculinitat o la nostra feminitat, determinant el nostre comportament, sentir i pensar com a "homes" o com a "dones" d'una manera que està socialment i culturalment configurada.

La igualtat entre dones i homes és una qüestió de drets humans i una condició de justícia social, però, no hi ha cap societat al món on homes i dones rebin un tracte igualitari. Aquesta discriminació, sustentada únicament en el fet d'haver nascut dona, transcedeix a categories socials com el nivell socioeconòmic, l'edat o l'ètnia a la qual es pertanyi.

Coneixes dones que lluiten pels seus drets, pels teus... que estan ben aprop i perseveren en el seu activisme...

Per combatre aquesta discriminació de gènere és imprescindible afavorir conductes socials igualitàries des d'espais i àmbits tan diversos com la família, l'escola, oci i temps lliure, mitjans de comunicació...

A través de la història podem trobar dones que han dedicat la seva vida a la recerca de l'autonomia individual i col·lectiva com **les sufragistes** amb les seves reivindicacions per la igualtat de drets o **Frederica Montseny** que des de la seva posició de política i sindicalista va qüestionar el model patriarcal a través d'articles i novel·les.

A Frederica

Rosa Borrás

La meva arpillera representa Frederica en tres etapes de la seva vida. Amb els seus pares en una manifestació, amb la seva parella, les seves filles i el seu fill i Frederica de ministra fent un discurs on es poden veure algunes de les seves propostes.

També he elaborat alguns dels llibres més famosos que va escriure, dues de les revistes en què va participar i altres dos. La seva mare li va ensenyar a casa,

era mestra i van decidir no enviar-la a l'escola.

He utilitzat diverses teles i entre elles, un trosset de seda de Roberta Bacic, un de la camisa a ratlles blaves del meu sogre, i el vestit de Frederica (blau amb punts blancs) va sortir d'un vestit que em va regalar la meva iaia Lola quan jo tenia 20 anys. El vaig fer servir molt durant l'època en què llegia més sobre anarquisme i era mig hippie, jaja!

Votes for women

Pilar López

Un llibre sobre la vida dels emigrants anglesos a Nova Zelanda em va fer descobrir un moviment increïble: **Les dones sufragistes.**

Sempre he estat una votant convençuda... molta lluita de molta gent per aconseguir el vot per a tothom, com per deixar-ho passar en unes eleccions. I el moviment de les sufragistes em va captivar. Dones benestants en reunions a voltes clandestines. Dones treballadores afegint-se al moviment després de llargues jornades de feina. Manifestacions multitudinàries per fer visible la seva lluita.

Dones que volien decidir sobre la vida de la comunitat.

Llegint, investigant, mirant fotos em va venir al cap la primera dona sufragista que vaig conèixer (sense saber que ho era): Jane Banks, la mare de la pel·lícula de Mary Poppins, sempre amb la seva pancarta "Votes for women" pels carrers de Londres, enfeinada a totes hores en la lluita sufragista...

Nova Zelanda va ser el primer país on les dones van poder votar al 1893; a Suïssa al 1971, Kuwait al 2006... i encara queden alguns països on no està permès el vot a les dones!

Somos Mujeres cesantes

Anònima

Aquí veiem a dones d'un barri pobre de Santiago protestant per la seva falta d'ocupació. Per a aquestes dones, amb els seus homes desapareguts o empresonats per les accions repressives de la dictadura de Pinochet, guanyar diners per alimentar les seves famílies era una lluita diària.

La roba, probablement d'antics davantals, s'utilitza per cosir arbres i

flors. El sol brillant i les muntanyes emmarcades per una sanefa de ganxet són característiques clàssiques de les primeres “arpilleras”. Les puntades són i simples indiquen que l'arpillerista no era una costurera, sinó una dona corrent en temps difícils.

Accions col·lectives, reivindicatives i no violentes en moments d'extrema repressió.

Conceptes

Androcentrisme: Es defineix com un sistema de pensament que posa l'home com a centre, referència i mesura de les coses i que implica una manera esbiaixada de veure el món. Visió de la realitat des de la perspectiva masculina, ocultant altres realitats, entre elles la de la dona.

Arpillera: Tècnica tèxtil, originària de Xile que utilitzava robes per crear i recrear imatges que després es cusien sobre roba de sac. Aparegudes a mitjans dels anys 70, durant la dictadura de Pinochet, van assumir una identitat única en la història del país relacionant-se estretament en la realitat política d'aquell moment. Aquest tipus de treball, realitzat majoritàriament per dones, permetia expressar experiències difícils o impossibles de comunicar amb paraules, com conflictes armats, situacions de repressió i de vulneració dels drets humans, o situacions de violència, a més de plasmar diferents situacions quotidianes, somnis, esperances i desitjos.

Barreres invisibles: Actituds basades en els valors tradicionals que dificulten la plena participació de les dones en la vida pública.

Coeducar: Vol dir que totes les persones siguin formades per igual en un sistema de valors, de comportaments, de normes i d'expectatives que no estigui jerarquitzat en funció del sexe. Això vol dir que quan coeduquem

volem eliminar el predomini d'un gènere sobre un altre.

Consciència de gènere: Capacitat per a percebre que, culturalment, l'experiència de vida, les expectatives i les necessitats de dones i homes són diferents i que comporten desigualtats.

Deconstrucció: Concepte del que se serveixen les teories de la igualtat per qüestionar i modificar els estereotips construïts culturalment sobre dona i home.

Discriminació de gènere: Situació de marginació sistemàtica cap a les dones que està profundament arrelada en la societat patriarcal.

Equitat de gènere: La igualtat de gènere suposa que els diferents comportaments, aspiracions i necessitats de les dones i els homes es considerin, valorin i promoguin d'igual manera. Implica la idea que totes les persones som lliures per desenvolupar les nostres capacitats personals i per prendre decisions. El mitjà per aconseguir la igualtat és l'equitat de gènere, entesa com la justícia en el tractament a dones i homes d'acord a les seves respectives necessitats.

Empoderament: Procés, conscient i planificat, que dóna valor a la tasca de les dones i potencia el seu paper en la societat, en igualtat de condicions amb els homes, tant

en els àmbits econòmic i polític, com en la presa de decisions a tots els nivells.

Estereotips: Idees preconcebudes, simples, que estan molt arrelades i determinen les conductes, comportaments i actituds que han de tenir les persones en funció del grup de pertinença.

Feminisme: Corrent crítica de pensament social i polític, que tracta de superar la situació de subordinació i submissió de les dones i que proposa un nou model de societat basat en la igualtat real entre homes i dones.

Gènere: Construcció cultural segons la qual s'assigna a les persones determinats rols, ocupacions o valors pel simple fet d'haver nascut dones o homes. Es parla de gènere masculí i femení. És un terme cultural, bàsic per a la coeducació, ja que en ser una cosa cultural estem parlant de la possibilitat de canviar mitjançant l'educació i l'acció directa amb les persones. El gènere és el que ens diu com ser homes o dones en la societat en què vivim. En les diferents maneres de ser dones i homes marcades per la societat, hi ha la discriminació i la tasca de l'educació per aconseguir la igualtat.

Hembrisme: És la posició contrària del masclisme. És el fenomen de discriminació i subvaloració dels homes per part de les dones. Actitud personal que concep a les dones com a grup oposat als homes i que propugna la

superioritat d'unes sobre els altres. És un terme paral·lel a “masclisme” i no té cap relació amb el terme “feminisme”.

Invisibilització: Procés pel qual certes persones, esdeveniments, actituds, comportaments... passen desapercebuts per la interiorització dels patrons culturals en què s'està immers. En el cas de la cultura patriarcal, això provoca la desaparició del que les dones han fet al llarg de la història.

Masclisme: Conjunt d'actituds, conductes, pràctiques socials i creences destinades a justificar i promoure el manteniment de conductes percebudes tradicionalment com masculines i, també, discriminatòries contra les dones.

Micromasclisme: Comportaments interpersonals, comentaris verbals i actituds exercides per homes o dones que reflecteixen i fomenten la desigualtat de gènere, legitimades per l'entorn social, com per exemple les relacionades amb el fet d'ignorar o menysprear la menstruació, aprofitar-se del “treball de cura” de la dona, etc.

Patriarcat: Sistema familiar i social, ideològic i polític amb el qual els homes, a través de la força, la pressió directa, els rituals, les tradicions, la llei, el llenguatge, els costums, l'educació i la divisió del treball, determinen quin és o no és el paper que les dones han d'interpretar per tal d'estar, en tota circumstància, sotmeses a l'home.

Perspectiva de gènere: Permet analitzar i comprendre les característiques que defineixen a les dones i als homes, així com les seves semblances i diferències. Analitza les possibilitats i oportunitats de tots dos, les seves expectatives, les complexes i diverses relacions socials que es donen entre els dos gèneres, així com els conflictes institucionals i quotidians que han d'enfrontar i les maneres en què ho fan.

Rols de gènere: Comportaments que s'atribueixen a dones o a homes i que arriben a considerar-se com naturals, com propis dels sexes, fins i tot arribant a pensar que vénen determinats genèticament. Així, hi ha persones que opinen que les dones ja neixen amb una especial habilitat per a les tasques domèstiques, mentre que els homes naixerien amb una mena de “gen del trepant”.

Sexisme: Actituds que afavoreixen i perpetuen la desigualtat i la jerarquització en el tracte que reben les dones basant-se en la seva diferenciació sexual.

Sexe: Es refereix a aquelles característiques biològiques que determinen que una persona sigui home o dona.

Sostre de vidre: Barrera invisible que impedeix indirectament a les dones l'accés a llocs de responsabilitat. Formes de discriminació indirecta que obstaculitzen la promoció de les dones.

Visibilització: Acció de treure a la llum el llegat de les dones i tractar de reparar així la injustícia comesa per haver ocultat en la historiografia el seu pas i les seves empremtes a la història.

BIBLIOGRAFIA: <https://gogaratalleres.wordpress.com/empoderament/> • https://www.diba.cat/c/document_library/get_file?uuid=3a1a5f32-184f-47d4-97ba-e43be7c43ef5&groupId=232140 • **Curso “Sensibilización e Igualdad de Oportunidades”** www.escuelavirtualigualdad.es. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad Secretaría de Estado de Servicios Sociales e Igualdad Instituto de la Mujer para la Igualdad de Oportunidades • **X la equidad de género.** Dossier Formación Género para una sesión formativa del claustro. www.generandodiudadania.org. Solidaridad Don Bosco • <https://www.forumarpilleres.cat>

Deesa Segle XXI

Ana Zlatkes

Aquesta arpillera ens dóna una visió de la vida de les dones treballadores a l'actualitat.

Veiem que una dona fa malabarismes amb les demandes de la vida familiar i professional. La taula de planxar fa també de taula d'ordinador i, mentre planxa amb una mà, amb l'altra fa anar l'assecador de cabell i alhora parla per telèfon. L'estetoscopi al voltant del seu coll indica que és una professional de la salut. La nena es manté al costat de la seva mare buscant protecció i seguretat. Aquesta imatge és la quinta essència de la

maternitat, que es manifesta en totes les cultures.

A través d'aquesta imatge tèxtil, inspirada en un dibuix de la Mónica Lalanda, Ana ens convida a la reflexió sobre les experiències vitals de les dones i sobre com aquestes experiències entren en contradicció amb la nostra visió de la dona del segle XXI.

Tant per a aquesta dona en particular com per a la dona a nivell global, definir els múltiples rols és un delicat i fins i tot continu acte d'equilibri.

“Si les dones no tenen memòria, tampoc no podran tenir present, ni transformar el futur”.

Ana María Bidegain